

I 1914—15 har altsaa 727 Fanger givet en Arbejdsindtægt af Kr. 124 561.80 eller Kr. 171.84 pr. Fange, medens i 1912—13 682 Fanger har givet en Arbejdsindtægt af Kr. 70 279.46 eller Kr. 103.05 pr. Fange.

De Bruttopriser, der noteres for færdige Varer og udførte Arbejder, har i næsten alle Tilfælde været de købende Institutioners seneste eller samtidige Licitations- og Kontraktpriser, i Krigstiden i nogle Tilfælde suppleret med et Tillæg, der svarer til Materialfordyrelsen. Paa disse Priser yder Fængselsvæsenet den købende Institution en Rabat, der svarer til Halvdelen af den Indtægt, som Fængselsvæsenet har ud over et Beløb, svarende til 33 Øre pr. Fangedag*) plus 17 Øre pr. Fangedag til Dækning af Administrationsudgifter plus et kalkulatorisk Beløb for Slid paa Redskaber m. v. Man har her i Modsætning til andre Lande, f. Eks. Sverige, hvor Indtægten ved Fangearbejdet helt tilfalder den købende Institution som Besparelse og dermed til Dels unddrager sig Kontrol paa Statsregnskabet, fundet det praktisk at lade Justitsministeriet beholde en væsentlig Del af Indtægten, der opføres paa Ministeriets Budget og Regnskab. Til Udfindelse af den hele Indtægt ved Fangearbejdet er det altsaa nødvendigt at supplere Anstalternes Indtægtsbeløb med det Beløb, der som Rabat er ydet de købende Institutioner. Til Vejledning ved en eventuel Bedømmelse af Ud sigterne til økonomisk Fordel af Regiesystemets Gennemførelse skal her anføres, at Nyborg Straffeanstalt, der som Følge af det i denne gennemførte Opdragelses-system har en kortere Arbejdstid end de andre Anstalter, i Tidsrummet fra 1. April til 30. November f. A. har ydet de købende Institutioner Rabat til Beløb Kr. 16 997.45. Dette betyder, at Staten i dette Tidsrum har haft en Arbejdsindtægt af Kr. 16 997.45 plus Kr. 16 997.45 plus 50 Øre pr. Fangedag plus et Beløb for Slid paa Maskiner og Redskaber. Udregnet pr. Fangedag udgør denne Indtægt ca. 175 Øre pr. Fange-Arbejdsdag, medens den Indtægt, som Statskassen under Hensyn til de Priser, der i Vridsløselille Straffeanstalt betales af Entreprenører for Fangernes Arbejde, ved Anvendelse af Entreprenørsystemet vilde have haft i Nyborg Straffeanstalt, neppe vilde have overstegit 25 Øre pr. Fangedag. Det bemærkes dog, at der er tildelt Nyborg Straffeanstalt saa meget vellønnet Arbejde, særlig Trykkeriarbejde, at man ikke paa nogen Maade tør regne med, at Regiesystemet i de første Aar kan give en tilnærmelsesvis saa høj *Gennemsnitsindtægt* for samtlige Anstalter som den her eksempelvis nævnte. Ganske vist giver en Række andre Arbejder ligeledes et særdeles godt Udbytte, men det har dog paa den anden Side af Årsager, som man ikke her skal komme nærmere ind paa, været nødvendigt at optage adskillige lidet rentable Virksomheder. Trods de med Indførelsen af det nye Arbejdssystem forbundne mange Begyndervanskeligheder er man imidlertid allerede naaet til et samlet Arbejdsudbytte, der overstiger den gamle Arbejdsindtægt plus Mestersalærer og Administrationsudgifter.

III. Arbejdsbesparende Maskiner.

Ministeriet finder, at de optagne Arbejder i det store og hele bør udføres med Redskaber svarende til dem, der anvendes i det frie Erhverv. Man vilde f. Eks. finde det urimeligt, om man vilde undlade at benytte Symaskiner og lignende Maskiner, som i det frie Næringsliv er blevet et almindeligt Arbejdsmiddel til Fremstilling af godt og tidssvarende Arbejde. Hertil kommer, at det i enkelte Fag, f. Eks. Skomagerfaget, Snedkerfaget m. fl., vil være gørligt at oplære en Fange til en duelig Maskinarbejder, medens det i Almindelighed vilde være ugørligt i Straffetiden at oplære ham til en duelig Haandarbejder, ligesom endelig Anvendelsen af Nutidens tekniske Hjælpemidler i en Række Fag som f. Eks. i Jernindustrien er saa selvfølgelig, at det vilde være ganske urimeligt, om man vilde lade Fangerne paa gammeldags Maade ved Haandarbejde fremstille f. Eks. Bygningsbeslag, Bolte, Skruer m. v. Paa den anden Side vil ved Anvendelsen af

*) Dette Beløb er det Beløb, som før Regiesystemets Indførelse udgjorde den gennemsnitlige Arbejdsleje, der af Entreprenørerne betales pr. Fangedag.